GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḑI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 208. *Joi 19 Septemvre (1 Octomvre).* **1885.**

Nou abonamentŭ

la

„Gazeta Transilvaniei".

Cu 1 Octomvre st. v. 1885 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care invitămŭ pe toțĭ onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Prețulŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ șése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România și străinătate:

pe trei lunĭ **10 franci**
„ șése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

NB. Prețurile acestea le-amŭ flcsatŭ spre a ușurá abonanțilorŭ noștri din România plata abonamentului, fără a mai socoti agiulŭ.

Rugămŭ pe domnii abonențĭ, ca sĕ binevoiască a-șĭ reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espedițiunea ḑiarului.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a arĕta și posta ultimă.

«Administrațiunea »Gazetei Transilvaniei».

Brașovŭ, 18 (30) Septemvre 1885.

După ce s'au fostŭ terminatŭ alegerile pentru congresulŭ bisericescŭ alŭ Sêrbilorŭ din Ungaria și după ce s'a constatatŭ, că patru din cincĭ părțĭ ale membrilorŭ aleșĭ suntŭ de colóre națională și abia a cincea parte suntŭ „prea plecate" creaturĭ ale guvernului unguerescŭ, din carĭ se compune garda patriarchului impusŭ de acestŭ guvernŭ, — nu mai puté fi nimenĭ în dubiu, că sórtea ce așteptă acésta adunare a Sêrbilorŭ este — *disolvarea.*

Suntemŭ sigurĭ, că décă aḑĭ doi Ungurĭ patrioticĭ se întâlnescŭ la unŭ paharŭ de vinŭ, — ceea ce după obiceiulŭ patrioticŭ nu se întâmplă așa de rarŭ — și décă vine vorba de Sêrbĭ, unulŭ va întreba pe celălaltŭ: Spune-mĭ ĭertate disolvatu-s'a congresulŭ bisericescŭ dela Carlovițŭ orĭ ba? — Este o părere generală lățită de ḑiaristica maghiară între Ungurĭ, că nu esistă altŭ leacŭ pentru actualulŭ congresŭ națiunalŭ bisericescŭ alŭ Sêrbilorŭ decâtŭ disolvarea.

Astfelŭ biroulŭ de corespondență unguerescŭ ne vorbesce deja de-o *„temere* că disolvarea congresului va fi *necesară,"* cu tóte că adunarea sêrbéscă încă nicĭ nu s'a constituitŭ definitivŭ.

Și care se fiă causa acestei amenințătóre catastrofe?

Scirile ce sosescŭ din Carlovițŭ nu vorbescŭ decâtŭ de prudența, de tactulŭ și de purtarea conciliantă a membrilorŭ congresului. Se vede că aceștia își dau tóte silințele spre a nu părăsi tĕrĕmulŭ legalŭ séu alŭ bunei cuviințe.

Dar cu acésta nu se îndestulescŭ cei dela guvernŭ și creaturele lorŭ, ci ar fi dispușĭ a pretinde dela maioritatea națională a congresului sêrbescŭ, ca sĕ mérgă în iubirea sa de pace până a uită de drepturile și interesele bisericei sêrbescĭ și până a cruța cu critica sa faptele celorŭ ce le-au violatŭ.

Dificilă posițiune, de a fi membru alŭ unei întrunirĭ de așa mare importanță pentru poporŭ și de a nu cuteza sĕ-țĭ cascĭ gura, fiindu-țĭ frică ca nu cumva sĕ te pomenescĭ, că d. comisarŭ regescŭ declară congresulŭ disolvatŭ.

E vorba ca congresulŭ sĕ discute unŭ proiectŭ de adresă. In acéstă adresă adunarea bisericéscă trebue sĕ-șĭ arăte dorințele și plângerile. Așa s'a întêmplatŭ. Proiectulŭ de adresă alŭ actualului congresŭ cuprinde și unŭ șirŭ de plângerĭ. Acesta se cetesce în adunarea plenară, dér bine sĕ bage de sémă membrii congresului, ca nu cumva sĕ-șĭ redice glasulŭ spre a'lŭ aproba, căcĭ „disolvarea" atârnă asupra capetelorŭ lorŭ.

Pentru ce s'au adunatŭ așadară Sêrbii la Carlovițŭ? Numai ca sĕ subscrie violarea cea mai flagrantă a autonomiei lorŭ? Așa voiesce guvernulŭ sĕ-șĭ dovedéscă simpatiile față cu elementulŭ sêrbescŭ?

Sêrbii într'aceea vorŭ lucra înțelepțesce și bărbătesce dacă vorŭ sta neclintițĭ pe lângă drepturile și autonomia bisericei sêrbescĭ și décă vorŭ protesta în contra violințelorŭ. — Fiă orĭ ce va fi, în cele din urmă dreptatea totŭ trebue sĕ iasă învingĕtóre! —

UNIREA BULGARILORŬ.

Din Varna se telegrafiază cu data 28 Septemvre:

Guvernulŭ rusescŭ a reînoitŭ ordinele, sale prin carĭ rechiamă pe toțĭ oficerii rușĭ ce servescŭ în armata bulgară. Oficerii rușĭ declară că armata bulgară e fórte bine organisată, ei nu au nicĭ o îndoială că se va purta bine. Agenții bulgarĭ procedŭ cu cea maĭ mare asprime la facerea rechisițiunilorŭ, în unele districte s'au luatŭ tóte carĕle pentru a fi duse peste Balcanĭ. Armata bulgară e în mare parte înarmată cu puscĭ Martiny, aceste pușcĭ au fostŭ luate de generalulŭ Skobeleff de la Turcĭ, cu dânsele înarmase faimósa luĭ divisiune a XVI, apoi le a dăruitŭ Bulgarilorŭ.

Telegrame din Filipopolŭ dela 28 și 29 Septemvre comunică:

Locuitorii din Filipopolŭ și din alte orașe ale Rumeliei și ale Bulgariei au trimisŭ telegrame la cea mai mare parte din ómenii de Statŭ Englesĭ, între alții lui Gladstone, Salisbury, Argyll, Stratforth, Forster și altorŭ bărbațĭ politicĭ din Europa, rugându-i sĕ 'șĭ dea tóte silințele pentru a face sĕ se recunóscă unirea celorŭ două Bulgarii.

Mai multe bataliόne de infanteriă, o baterĭă de artileriă și unŭ escadronŭ de cavaleriă au sositŭ ierĭ aci venindŭ din Sofia. Deși trupele au făcutŭ unŭ marșŭ neîntreruptŭ din cele mai grele, ele au întratŭ în orașŭ în ordine. Se mai așteptă încă două bataliόne mâne diminéță.

O telegramă din Sofia dela 28 Septemvre spune, că principele Alexandru e fórte întristatŭ, fiindŭ că Țarulŭ nicĭ n'a rĕspunsŭ încă la scrisorile ce i le-a adresatŭ.

După cum comunică o telegramă dela 29 Septemvre din Zimnicea, vaporulŭ austriacŭ „Hildegarde" a trecutŭ p'acolo cu 120 voluntarĭ bulgarĭ, îndreptându-se spre Rusciucŭ.

Din Belgrad se telegrafiază dela 28 Septemvre:

Scupcina se va deschide Joi printr'unŭ discursŭ alŭ tronului, în care se va arĕta periculŭ situațiunei în Sêrbia vechiă și Macedonia, precum și necesitatea d'a se asigura teritorulŭ dincóce și dincolo de granițe. Scupcina va vota numai unŭ creditŭ de rĕsboiu și va da regelui dictatura, apoi se va închide.

Corespondentulŭ lui „Pester Lloyd" telegrafiază la 28 Septemvre din Belgrad, că a avutŭ o convorbire cu fostulŭ ministru-președinte sêrbŭ Risticĭ. Intre altele ḑise acesta:

Unirei definitive a Rumeliei ostice trebue sĕ urmeze acțiunea Sêrbiei. In acelașĭ timpŭ vorŭ procede și Muntenegru, Grecia și probabilŭ și România. Ca compensațiune pentru Rumelia *Serbia pretinde Serbia vechiă, Grecia părțile neumite din Tesalia și Epirŭ, Muntenegru Albania. Décă Bulgaria mare s'ar întinde și mai departe,* atuncĭ *Serbia cere partea nordică* și *Grecia partea sudică a Macedoniei.* Pe lângă acésta și România întreține în acéstă provinciă propaganda sa. Ca și în Europa, trebue sĕ domnéscă și la Balcanĭ unŭ concertŭ alŭ puterilorŭ. Risticĭ ajunse aci la idea sa favorită: *confederațiunea balcanică.* Se înșală Europa, ḑise elŭ, décă crede că aprobândŭ fapta din Filipopolŭ se restabilesce liniștea la Balcanĭ. *Orĭ Bulgaria* — ceea ce nu dorescŭ — *se aduce în marginele sale de mai nainte, orĭ Orientulŭ stă în flacărĭ.* Prin urmare, la unŭ congresŭ sĕ se țină sémă și de pretențiunile celorlalte state balcanice. Asta însemnéză mobilisarea de aḑĭ în Serbia și, deși în cestiunĭ interne suntemŭ desbinațĭ, în cele esterne nu e deosebire de partidă. Totŭ în felulŭ acesta s'a esprimatŭ și fostulŭ ministru-președinte Pirocianac. Până acum stau sub arme 50,000 de ómenĭ și guvernulŭ a încetatŭ orĭ ce plățĭ pentru liferărĭ. Décă aceste jertfe aduse arŭ rĕmâné fără resultatŭ, atuncĭ ar fi în periculŭ liniștea internă a țĕrii.

Din Sofia se telegrafiază dela 28 Septemvre, că sosescŭ mereu voluntarĭ, între carĭ suntŭ și 400 de Arnăuțĭ. Pe calea ferată Tatar-Bazargic nu se transportă decâtŭ trupe bulgare și materialŭ de rĕsboiu. In Sofia s'a rĕspânditŭ sgomotulŭ, că la graniță lângă Kŭstendil se află unŭ corpŭ turcescŭ de 2500 de ómenĭ.

O telegramă din Constantinopolŭ dela 28 Septemvre spune că, la propunerea cabinetului rusŭ, ambasadorii puterilorŭ se vorŭ întrunĭ sub președința Porții ca sĕ examineze întrégа situațiune a peninsulei balcanice, ca astfelŭ sĕ procure puterilorŭ materialulŭ necesarŭ spre a lua pe basa acestuia hotărîrĭ definitive. — După cum se comunică din Berlin, erĭ a fostŭ o întâlnire a lui Giers cu Bismarck în Friedrichsruhe.

Din Belgrad se telegrafiază dela 28 Sept.:

Elevii seminarului au cerutŭ sĕ fiă înșirațĭ în armată, ceea ce li s'a și permisŭ. Reuniunea profesorilorŭ a hotărîtŭ, ca fondulŭ ei sĕ-lŭ pună la disposițiunea statului. — Aci s'a împrăștiatŭ sgomotulŭ, că *Muntenegru a încheiatŭ cu Turcia o alianță* ofensivă și defensivă, pentru păstrarea Albaniei pe séma Turciei. Acéstă alianță ar fi îndreptată în contra Serbiei și Austro-Ungariei.

„L'Indépendance belge" publică următórele telegrame din Londra și Petersburg cu data 25 Septemvre:

Se ḑice că simțĕmintele rĕsboinice începŭ a se manifesta în Rusia. Corespondentulŭ din Petersburg alŭ ḑiarului „Central News" a avutŭ o întrevedere cu unulŭ din generalii cei mai distinșĭ din armata rusă care i-a comunicatŭ că Rusia va declara rĕsboiu Turciei, décă acésta va ataca pe Rumelioțĭ și pe Bulgarĭ. Cu tóte că nu aprobă atitudinea principelui Alexandru, Țarulŭ ar fi hotărîtŭ, décă va fi trebuință, sĕ susțină pe Bulgaria.

Se asigură că Țarulŭ a datŭ ordinŭ telegraficŭ ministrului de rĕsboiu ca sĕ pregătéscă planurile de campaniă.

Ministru-președinte Brătianu în Viena.

Cetimŭ în „Neue freie Presse" de Marțĭ următorulŭ comunicatŭ:

„Ministrulŭ-președinte românŭ, d. *Brătianu,* care a sositŭ alaltaerĭ aicĭ dela Bucurescĭ, a fostŭ *primitŭ* astăḑĭ la améḑĭ de cătră *Imperatulŭ* în audiență privată. Impĕratulŭ avŭ o convorbire mai lungă cu d. Brătianu asupra situațiunei momentane. Erĭ d. Brătianu s'a înscrisŭ la prințulŭ de corónă și a făcutŭ miniștrilorŭ Kalnoky și Kallay, precum și șefului de secțiune Szögyenyi visite, carĭ au duratŭ mai multŭ."

„D. Brătianu, care este acompaniatŭ de secretarulŭ de statŭ în ministerulŭ de esterne d. Beldimann (d-sa e numitŭ acum agentŭ diplomaticŭ alŭ României la Sofia. Red. „G. Tr.") va rĕmâné încă și mâne în Viena și va continua conferențele cu ómenii de statŭ dela cârmă."

„Pester Lloyd" spune, că audiența la

Maiestatea Sa a duratŭ o oră. Séra d. Brătianu a prânḑitŭ la ministrulŭ Kalnoky.

SCIRILE ḐILEI.

Duminecă în 22 Septemvre, cu ocasiunea serbărei St. Sofii, patrónei scólelorŭ române de aicĭ, va vorbi în sala gimnasiului d. **I o a n ŭ P o p e a** despre: *Ideile de carĭ erau povĕţuiţi, şi speranţele, ce le-au nutritŭ în sufletulŭ lorŭ bĕtrânii fruntaşĭ ai poporului braşovénŭ, cu protopopulŭ lorŭ Popazu în frunte, când au luatŭ hotărîrea, sĕ pună pétra fundamentală la clădirea gimnasiului lorŭ.*

—0—

Tribunalulŭ din Timişóra a datŭ ordinŭ sĕ se facă cercetare în contra celorŭ carĭ au împrăştiatŭ proclamaţiunea „irredentă."

—0—

O ordinaţiune a ministrului de comunicaţiune măresce maximulŭ mandatelorŭ postale dela 200 fl. la 300 fl., o altă ordinaţiune stabilesce minimulŭ scrisorilorŭ cu banĭ ce se dau deschise (adecă banii numĕraţĭ la poşte) la 300 fl., maximulŭ greutăţii la 250 grame.

—0—

Ni se comunică, că în Capĕlna inferióră bóla de grumaḑŭ a seceratŭ până la 20 Septemvre n. peste 80 de copii, ba chiar şi tinerĭ până la etatea de 18 şi 22. Bóla a încetatŭ în Capĕlna, dér graséză în comunele Feisa, Vescusiu şi Sidveiu. In Feisa până la 20 Sept. n. au muritŭ 52 de copii şi unŭ tĕnĕrŭ trecutŭ de 20 de anĭ.

—0—

După o dare de sémă a cassarului Societăţii pentru fondŭ de teatru românŭ, presentată la adunarea generală din Aradŭ, starea fondului este de 38,558 flor. 83 cr.

—0—

Pichetului (postului) de gendarmeriă din Cohalmŭ i s'a făcutŭ arătare, că preotulŭ din Paloşŭ, Teofilŭ Gheaja ar fi desgropatŭ cu alţii pe hotarulŭ comunii o comóră mare şi ar fi ascuns'o în podulŭ nouei biserici. Cercetările făcute n'au avutŭ nicĭ unŭ resultatŭ.

—0—

In comuna Betlen S. Miclăuşŭ a fostŭ la 18, 19 şi 20 Septemvre n. tĕrgŭ de vite. După cum ni se scrie, tĕrgulŭ a fostŭ mare, vite multe, dér cumpĕrĕtorĭ fórte puţinĭ, în trei ḑile s'au liberatŭ 217 bilete. S'au vêndutŭ mai multe vacĭ sterpe grase pentru tăiatŭ, viţei de câte unŭ anŭ şi puţine vacĭ cu viţei, dér tóte eftine. Vacă de 5 anĭ cu viţelŭ care în alte timpurĭ se vindea cu peste 100 fl., acum s'a vêndutŭ numai cu 45 fl.; viţelŭ, care în trecutŭ se vindea cu 27—30 fl., acum s'a vêndutŭ numai cu 7 fl.

—0—

Batalionulŭ 28 de vênatorĭ va părăsi Sibiulŭ la 3 Octomvre, ducêndu-se la Făgăraşŭ unde va ţiné garnisóna. Alŭ 3 batalionŭ din regimentulŭ 2 de infanteriă va părăsi la 5 Octomvre Făgăraşulŭ, mergêndŭ în provinciile ocupate.

—0—

Studenţii românĭ dela Universitatea Francisco-Josefină din Cernăuţĭ serbéză Duminecă în 22 Septemvre (4 Octomvre) a. c. a ḑecea aniversare a fundării Universităţii predândŭ, după participarea la serviciulŭ divinŭ în biserica catedrală a Magnificenţii Sale rectorului Universităţii şi aranjândŭ în sala reuniunii musicale *unŭ comersŭ festivŭ.* Inceputulŭ comersului la 9 óre séra.

Pănă acum mulţĭ póte credeau, că cei dela foiţa »patriotică« din locŭ nu sciu mai multe limbĭ. Apoi iată că Ţĕncălău scie şi latinesce scriindŭ în Nr. 110: »Si vis pacem *szara* bellum.« Textualŭ. Celŭ ce va roşi s'o traducă acéstă clasică latinéscă, adreseze-se la *autorulŭ.*

—0—

Duminecă séra, pe la órele 11, s'a spartŭ administraţia ḑiarului »Românulŭ,« furându-se suma de 1,300 lei. Poliţia urmăresce pe mai multe persóne bănuite.

Adunarea societăţii pentru fondŭ de teatru românŭ.

(Discursulŭ de deschidere alŭ preşedintelui *Iosifŭ Vulcanŭ.)*

Onorabilă adunare generală.

Suntŭ tocmai ḑece anĭ, de când Societatea nóstră a ţinutŭ în aceste părţĭ una din adunările sale generale; dar ne este încă în viuă memoriă ospitalitatea frăţéscă şi entusiasmulŭ cu care amŭ fostŭ întêmpinaţĭ la anulŭ 1875 în oraşulŭ Reşiţa. Incă atuncĭ Societatea a fostŭ invitată cu multă căldură de către onorabila inteliginţă română d'aicĭ aşĭ ţiné la doi anĭ adunarea în Bocşa-montană; însĕ întêmplarea a voitŭ, ca în drumulŭ către D-v., ântêiu sĕ facemŭ unŭ ocolŭ mare pe la Lugoşŭ, Abrudŭ, Sibiiu, Blaşiu, Sighetulŭ-Marmaţiei şi Aradŭ. Ba nicĭ acum n'amŭ pornitŭ d'a dreptulŭ aicĭ, căcĭ anŭ se ficsase Biserica-Albă pentru adunarea nóstră din anulŭ curentŭ; dar deocamdată neputêndu-ne întruni acolo, d-vóstră, cu zelulŭ ce vĕ caracteriséză, aţĭ usatŭ de prilegiu şi ne aţĭ chiămatŭ de pe drumurĭ la căminulŭ ospitalităţii Domniilorŭ Vóstre. Ţinŭ sĕ constatezŭ acéstă din capulŭ locului, spre a vĕ mulţămi încă de acum, în numele Societăţii nóstre, pentru gentila invitaţiune ce ne aţĭ făcutŭ.

Ş-acum revenindŭ între d-vóstră, în tocmai ca părinţii când îşĭ revĕdŭ băiatulŭ, de sigurŭ şi d-vóstră veţĭ fi doritorĭ sĕ aflaţĭ ce progresŭ amŭ făcutŭ de atuncĭ? Intrebarea acésta e firéscă, pentru că la cea din urmă întêlnire Societatea nóstră era încă fórte tĕnĕră şi nu se putea sci décă ea va fi trainică, orĭ va apune ca multe ideĭ frumóse, carĭ n'au fostŭ în stare sĕ stĕrnéscă vr'o interesare mai mare!?

Constatămŭ cu bucuriă, că Societatea nóstră a eşitŭ învingĕtóre din lupta pentru viéţă. Stégulŭ nostru culturalŭ a fostŭ întêmpinatŭ cu căldură pretutindenea unde-lŭ fâlfêirămŭ până acuma. Aderenţii se înmulţiră din anŭ în anŭ şi sprijinulŭ materialŭ, precum se va vedé din rapórtele ce vĕ presintămŭ şi cu astă ocasiune, întrecŭ aşteptările nóstre. Fundatorii acestei Societăţĭ nu şi-au făcutŭ ilusiunĭ esaltate. Ei au sciutŭ, că noi Românii avemŭ o mulţime de lipse, că în multe părţĭ suntemŭ sĕracĭ şi că indiferentismulŭ ne-a lâncedŭ întreprinderĭ din cele mai insemnate; dênşii dară n'au pututŭ crede, ca ţinta dorită sĕ se atingă în timpŭ scurtŭ; ceea ce au interprinsŭ, au făcutŭ în perspectiva unui viitorŭ, fiă acela câtŭ de îndepărtatŭ, numai ca odată sĕ se facă începutulŭ.

Şi étă resultatulŭ de până acuma ne oferă plăcuta convingere, că — în conformitate cu planurile nóstre de realisare — acelŭ timpŭ nu e departe... Ba cutezŭ sĕ ḑicŭ că e aprópe... Décă vomŭ adopta ideia, ca ântêiu sĕ înfiinţămŭ unŭ teatru ambulantŭ, numai câţiva anĭ ne mai trebuescŭ şi Societatea nóstră va puté sĕ-şĭ încépă activitatea pe terenulŭ ce ş'a alesŭ.

* * *

Ideia teatrului naţionalŭ la noi Românii a începutŭ sĕ se rĕspândéscă în anii trecuţĭ din ce în ce mai multŭ; ér în anulŭ curentŭ aceea s'a arĕtatŭ ca nicĭ odată. In mai multe părţĭ se formară societăţĭ de diletanţĭ, carĭ representară cu succesŭ piese originale, mai cu sémă de ale lui Alecsandri. Câteva din aceste societăţĭ apoi se stabiliră anume ca trupe permanente de diletanţĭ teatralĭ, cu statute aprobate şi de guvernulŭ ţĕrii. Poporulŭ, sub conducerea unorŭ preoţĭ şi învĕţătorĭ bravĭ, formândŭ încă mai de multŭ — îndeosebĭ în părţile bănăţene — corurĭ vocale, nu se mai mulţămesce nicĭ elŭ cu armoniósele cântărĭ în biserică, nicĭ cu concertele carĭ surprinseră lumea; ci începŭ sĕ dea la sate representaţiunĭ teatrale. Abia începute, anulŭ acesta ele se şi înmulţiră în modŭ de necreḑutŭ. Amŭ ajunsŭ acolo, încâtŭ poporulŭ nostru din aceste părţĭ nu mai póte petrece cum se cade Crăciunulŭ, Paşcile şi Rusaliile, Hramulŭ bisericii (ruga), décă totodată nu dă vr'unŭ concertŭ seu câte o representaţiune teatrală. Ţĕranulŭ nostru întorcêndu-se dela plugŭ muncitorulŭ românŭ obositŭ de lucru, séra şi în sĕrbătorĭ ia în mâna-i brăzdată cartea şi notele musicale, învéţă, se cultivéză, ca sĕ pótă urca scena artelorŭ... Teatrulŭ românescŭ la sate jucatŭ de plugarĭ! Aţĭ creḑutŭ asta înainte de duoĕ-ḑecĭ de anĭ? Ei bine, sĕ nu-ţĭ tresalte inima de bucuriă vĕḑêndŭ acestŭ progresŭ în cultură?!... Sĕ nu simţescĭ o mândriă adevĕrată, că poporulŭ capabilŭ de atâta inteligenţă e românŭ?!... Şi pe când poporulŭ »jócă teatru« la sĕrbătorĭ marĭ, tinerimea nóstră arboréză în feriile şcolare drapelulŭ Thaliei române. Nicĭ odată însĕ tinerimea n'a arangiatŭ atâtea representaţiunĭ teatrale ca 'n feriile din anulŭ acesta. Tóte acestea probéză, că teatrulŭ a ajunsŭ a fi doritŭ în tóte părţile şi de către tóte arteriile naţiunei nóstre... Nu póte fi dară departe momentulŭ, în care sĕ se înfiinţeze şi la noi Românii unŭ teatru naţionalŭ... Se póte că ne aflămŭ chiar în ajunulŭ acelui mare actŭ culturalŭ... Chiarŭ sĕ nu existe Societatea nóstră, totuşĭ l'ar întemeia curentulŭ pornitŭ în favorulŭ acestei idei. De acum înainte dar rolulŭ Societăţii nóstre are sĕ fiă mai uşorŭ... Ea nu va mai trebui sĕ capacite şi sĕ producă mişcarea, ci numai sĕ dea direcţiune puternicei mişcărĭ care a începutŭ...

Direcţiunea la care avemŭ sĕ tindemŭ trebue sĕ fiă arta. Şi sĕ o definescŭ mai bine, voiu ḑice: arta naţională. Care va sĕ ḑică, teatrulŭ românŭ are sĕ represinte arta teatrală românéscă, originală, proprie şi deosebită de celelalte arte teatrale.

Sĕ nu-mĭ ḑică nimene, că arta n'are naţionalitate, căcĭ asta-i o amăgire, pe care o desminţesce istoria. De n'arŭ avea, n'amŭ cunósce diversele şcolĭ în literatură, în musică, în pictură şi, fiindŭ că vorbimŭ de teatru, în declamaţiune. Are! Şi va avé totdéuna, pe câtŭ timpŭ vorŭ fi pópórele capabile sĕ dea artei timbrulŭ idiomului lorŭ. Numai fondulŭ artei este comunŭ: comóră de sentimente omenescĭ. Dar şi aci trebue sĕ adaugămŭ îndată, că numai noţiunea acelora este identică tuturorŭ naţiunilorŭ, nu însĕ şi forma prin care le esprimă. Tóte naţiunile culte sciu de-o potrivă ce este amorulŭ, libertatea, virtutea, vitejia şi altele; dar nu tóte le simtŭ asemenea şi nu tóte le profeséză în acelaşĭ modŭ. Cultura, deprinderile, moravurile, clima, ba şi nutrimentulŭ au înriurire mare în privinţa asta.

Acéstă deosebire între naţiunĭ relativŭ la înfăţoşarea în lumea intelectuală, este originalitatea spiritului fie-căreia. Acésta e naţionalitatea artei lorŭ. In concertulŭ artisticŭ alŭ lumei, naţiunea aceea este mai aplaudată, care se presintă acolo mai originală. Numai artistulŭ acela póte sĕ producă efectŭ seriosŭ, care a împărtăşitŭ lumei unŭ ce nou, ce încă nimene n'a vĕḑutŭ

FOILETONŬ.

CRĂIASA ḐÎNELORŬ.

(poveste de I. Popŭ Reteganulŭ.)

(Urmare şi fine.)

A doua ḑi când era sórele la prânḑŭ se deşteptă îmbrăţişaţĭ.... bărbatŭ şi nevastă. Ea începe a plânge temêndu-se de furia ḑînelorŭ, dér elŭ o mângâe, apoi se îmbracă şi esŭ amêndoi afară. Nicĭ urmă de palate nu mai era, nicĭ umbră de ḑînă nu se mai vedea. In minutulŭ când crăiasa a devenitŭ nevastă, curţile ḑînelorŭ se cufundaseră în pămêntŭ cu ḑîne cu totŭ şi rĕmase numai căsuţa unde dormia crăiasa cu feciorulŭ de împĕratŭ. Ciasulŭ şi lădiţa încă le înghiţiră pămêntulŭ. Numai inelulŭ mai rĕmase pe degetulŭ crăiései, care încă îşĭ perduse puterea de ḑînă şi rĕmase o femeiă ca tóte femeile, numai mai frumósă decâtŭ tóte. De atuncĭ ḑîne nu mai suntŭ pre pămêntŭ.

Acum, ḑise feciorulŭ către ea: „Draga mea, aşa a fostŭ sĕ se întêmple, véculŭ ḑînelorŭ a trecutŭ, ér tu a fostŭ scrisŭ sĕ-mĭ fii soţia mea, crăiasa mea." Femeea rĕspunse: »Vĕdŭ că aşa a fostŭ sĕ se întêmple, dreptŭ aceea eu mĕ lasŭ condusă de tine, unde ne-a împinge sórtea, acolo mergŭ cu tine.«

Şi se luară la drumŭ, şi au mersŭ multă lume împĕrăţiă, ca D-ḑeu sĕ ne ţiă, că cuvêntulŭ din poveste mai nainte este, mândră şi frumósă, s'ascultaţĭ şi d-vóstră, că cine a asculta, o va învĕţa, cine va dormi, bine s'a hodini; cui nu-i place, nu asculte, pe mine mĕ lase sĕ minţescŭ până în capĕtŭ. Şi s'au dusŭ multă cale şi lungă totŭ pe josŭ.

Odată îi plesnesce feciorului prin minte că elŭ are şi calŭ, caută frêulŭ, îlŭ scutură, şi se ivesce calulŭ lui ḑicêndŭ: »Ce poruncescĭ, dragŭ domnuţulŭ meu?« — Sĕ ne ducĭ pe amêndoi până dincolo de apă.« — »Ca gândulŭ, orĭ ca vêntulŭ?« — „Ca gândulŭ!"

Şi se suiră amêndoi pe calŭ şi sbură calulŭ cu ei până la pescarulŭ dincolo de apă. Şi era obositŭ calulŭ, că mĕ rog, sburase cu ei trei anĭ de ḑile, cale lungă, nu glumă. Când fû la casa luntraşului, calulŭ plesni de obositŭ. Ei stătură câtŭ stătură, şi dau sĕ mérgă acum pe josŭ prin ţéra împĕratului verde, către casă, în ţéra împĕratului roşu. Acum însĕ aveau unŭ copilaşŭ ca de doi anĭ. La elŭ copilulŭ în braţe şi mergŭ amêndoi, cale de o jumĕtate de ḑi. Când fû pe la amiaḑĭ nu mai puteau de caldŭ. Ajungêndŭ la unŭ riu, dau sĕ se scalde. Lasă deci copilulŭ pe ţĕrmure jucându-se cu inelulŭ şi ei se bagă în apă sĕ se rĕcoréscă. Unŭ trăsnitŭ de corbŭ nu are ce lucra, ci vine şi fură inelulŭ dela copilŭ şi luându-lŭ în ciocŭ sbóră cu elŭ în susŭ. Copilulŭ începe a ţipoti de pĕrere de rĕu, tată-sĕu ese repede sĕ véḑă ce e? Vede atuncĭ corbulŭ sburândŭ cu inelulŭ în gură. De locŭ ia paloşulŭ şi fuga, aşa cum era, după corbŭ, că mĕ rogŭ nu era vreme de perdutŭ cu îmbrăcatulŭ. Şi merge şi merge, adecă fuge, corbulŭ prin vĕzduhŭ ér elŭ pre pămêntŭ până era chiar în dreptulŭ corbului, atuncĭ aruncă paloşulŭ şi nimeresce pre corbŭ chiar în inimă de scăpă inelulŭ din clonţŭ (ciocŭ). După ce află inelulŭ se reîntórce la soţiă şi la copilŭ până dă de ei, se îmbracă şi hai la drumŭ.

Multă vreme vorŭ fi călĕtoritŭ, câtŭ? nu se scie, destulŭ că hăinuţele li se stricară şi călĕtoriau de ici până colo câştigându-şĭ merinde cu lucrulŭ mânilorŭ orĭ cu cerşitulŭ. Ajunseră ḑile grele. Odată, într'o ḑi cam pe la ojină, sosiră într'unŭ oraşŭ chiar în oraşulŭ de unde era elŭ, dér nu spune nevestei ţa dóră ei ar fi ajunsŭ la loculŭ către care călĕtoriau, ci întrară într'o crîşmă slăbuţă, acolo ia elŭ o chiluţă şi se aşéḑă, ḑicêndŭ: „In oraşulŭ acesta vomŭ sta vre-o două, trei ḑile, vomŭ lucra sĕ ne însĕmnămŭ banĭ de cale sĕ ne ajungă până acasă. Dimineţa se scólă elŭ, merge în boltă şi cumpĕră 2 perii şi vacsŭ şi le dă nevestei ḑicêndŭ: »Eu mergŭ la lucru, unde voiu căpĕta ceva, tu stai în piaţă lângă fântâna ceea, colo pe pétră, pe acolo vorŭ trece domnĭ, oficerĭ, generalĭ, vorŭ ḑice sĕ le ştergĭ papucii de prafŭ şi vei căpĕta frumoşĭ banĭ, ér eu mergŭ, dór voiu căpĕta nisce lemne de tăiatŭ orĭ altŭ ceva, numai sĕ ne însĕmnămŭ ceva banĭ de cale."

O lasă şi se duce la curtea împĕratului, unde, de bună sémă, sdrenţosŭ cum era nu-lŭ cunósce nime. Intră la maică-sa, la împĕrătesa, care îlŭ cunósce şi poruncesce numai decâtŭ sĕ-lŭ îmbrace în haine crăiescĭ, apoi povestesce elŭ tóte din firŭ în pĕrŭ cum s'aŭ întêmplatŭ şi unde şi cum şi-a lăsatŭ nevasta. »Bine, ḑice mumă-sa, noi ne vomŭ găta de nuntă, poimâne va fi nunta, atuncĭ sĕ aducĭ nevasta.«

După aceea se arată fraţilorŭ şi tătâne-sĕu, carĭ abia îlŭ mai cunosceu, creḑêndŭ că de multŭ a murită prin cea lume mare. **Tatălŭ sĕu era slabŭ şi betrânŭ,**

și n'a auḑitŭ, fiă noutatea acea câtŭ de mică; de a emisŭ o singură ideă mare, de a recitatŭ o unică strofă admirabilă, de a făcutŭ numai trăsură genială de penelă și de a șoptitŭ unŭ singurŭ acordŭ melodiosŭ în armonia generală...

Acéstă originalitate isvoresce din poporŭ. Acolo trebue s'o caute dară toțĭ cei ce vréu sĕ facă artă națională. In poporŭ vomŭ găsi frumsețiele limbei, idiomulŭ curatŭ și originalŭ; în elŭ vomŭ descoperì comóra de idei nouĕ, înalte și gingașe; acolo putemŭ s'aflămŭ tradițiunile vechĭ, obiceiurile moderne; dênsulŭ ne ofere timpurile și caracterele neaoșe, sujete pentru lucrările literare și motive pentru compositiunĭ musicale: el ne înfățoșéză trăsurile caracteristice ale spiritulu naționalŭ... acolo trebue sĕ căutăm dară și elementele intelectuale pentru înființarea teatrului nostru naționalŭ!

Teatrulŭ românescŭ are sĕ fiă oglinda tipului nostru. Elŭ trebue sĕ ne represinteze Românulŭ așa cum este dênsulŭ, cu limba, musica și portulŭ lui, cu totŭ ce are propriu: virtuțĭ și slăbiciunĭ... Dar acésta representare caută sĕ se facă cu artă... Gustulŭ se desvóltă pretutindene, pretențiunile lumei ce progreséză în cultură devinŭ totŭ mai marĭ... Publiculŭ cultŭ nu se va mai mulțămì numai cu declamațiunĭ naționale, elŭ va dori sĕ vadă și artă în limba lui...

*
* *

Acésta s'a probatŭ întocmai în România. Teatrulŭ Naționalŭ dela Bucurescĭ, înființatŭ încă înainte cu 40 de anĭ, a fostŭ spriginitŭ îndată la începutŭ cu multă căldură. Entusiasmulŭ a fostŭ mare, pentru că lumea atuncĭ auḑise pentru prima-óră limba română de pe scenă. Nimene nu s'a gânditŭ sĕ facă vre-o critică pieselarŭ séu actorilorŭ carĭ le-aŭ interpretatŭ. N'a rĕmasŭ cine sĕ țină condeiulŭ, căcĭ tóte mânile au fostŭ cuprinse aplaudândŭ... In șirulŭ anilorŭ însĕ, când viéța națională se desvlotà, când limba română pe scenă nu mai era unŭ evenimentŭ, când gustulŭ publicului se perfecționà, fără ca și teatrulŭ sĕ țină pașĭ cu progresulŭ culturalŭ: vorbele câtŭ de patriotice și tablourile câtŭ de naționale rĕmaseră fără efectŭ, lumea nu se mai mulțămia numai cu atâta, ci pretindea artă... și neaflândŭ, părăsì teatrulŭ...

Urmară anĭ lungi de doliu și de desperațiune.. actorii și autorii se frământau înzădarŭ s'atragă spectatorĭ, în urmă se credea că nicĭ nu mai este publicŭ iubitorŭ de teatru românescŭ... Atuncĭ ca prin o minune, o schinteie aprinse de nou publicului, acĕstă schinteiei era arta... Bardulŭ nostru dela Mircescĭ venì cu fermecătórele sale piese: »Fântâna Blandusiei« și „Ovidiu;« artiștĭ ca d-na Aristița Romanescu și Gr. Manolescu urcară drama română unde comedia se înălțase prin Millo și Iulianŭ... Și pe când în alțĭ anĭ, teatrulŭ românescŭ era golŭ și lumea sprijinea opera italiană, — în stagiunea trecută opera italiană slabă a căḑutŭ și trupa dramatică română a ajutat'o sĕ pótă pleca acasă... spre a nu se mai reintórce nicĭodată.... spre a face locŭ operei române care se va deschide în curêndŭ....

Sĕ îmbinămŭ dér naționalitatea cu arta, căcĭ numai ele împreună potŭ sĕ dea viéță unei întreprinderĭ artistice... In direcțiunea acésta avemŭ sĕ tindemŭ și noi la înființarea Teatrului Naționalŭ românescŭ! Și acum am onórea a deschide adunarea generală.

RECTIFICARE.

Pentru ca onoratulŭ publicŭ sĕ nu fiă indusŭ în eróre prin informațiunĭ neesacte ale unei foi locale, alŭ căreia nume nu voescŭ a-lŭ numi,*) am onóre a declara, că casulŭ de conflictŭ ivitŭ între unŭ studinte dela institutulŭ nostru și o calfă de meseriașŭ făcêndu-se cunoscutŭ direcțiunei, culpabiluiŭ s'a pedepsită după tótă rigórea legilorŭ disciplinarĭ.

Brașovŭ, 18/30 Septemvre 1885.

St. Iosifŭ,
direct. școl. medii gr. or. rom.

INSCIINȚARE.

Duminecă 29 Septemvre v. (11 Oct n.) se va ținé în opidulŭ Codlea *adunarea generală a despărțĕmêntului I* (Brașovŭ și Trei-scaune) alŭ „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ŭ." La acéstă adunare se invită toțĭ prietenii »Asociațiunei" din acestŭ despărțĕmêntŭ.

Brașovŭ, 16 Septemvre v. 1885.

Ioanŭ Petricŭ, protop. și dir. alŭ desp. — *Andreiu Bârseanu,* notarulŭ desp.

DARE DE SÉMĂ ȘI MULȚĂMITĂ PUBLICĂ.*)

Cu ocasiunea representnțiunii teatrale îmbinată cu petrecere de jocŭ, ce s'a datŭ în Vășcău la 11/23 Aug. a. c. de către tinerimea din Vășcău și provinciă, s'a încassatŭ preste totŭ o sumă de 98 fl. 66 cr., din care detrăgêndŭ spesele de 76 fl. 66 cr., rĕmâne venitŭ curatŭ o sumă de 22 fl. Iar cu ocasiunea concertului datŭ în Vața de josŭ în 15/27 totŭ de aceeașĭ tinerime s'a încassatŭ 20 fl. 40 cr., din care detrăgêndŭ spesele de 14 fl. 40 cr., venitulŭ curatŭ face 6 fl, care suma adăogêndu-se la venitulŭ curatŭ din Vășcău, la 22 fl. 00 cr., productulŭ întreprinderilorŭ nóstre face 28 fl., adecă unŭ venitŭ curatŭ de doué-ḑecĭ și optŭ fl. v. a., care sumă cu dta din josŭ s'a trimisŭ pentru *fondulŭ seminarialŭ gr. or. din Aradŭ.*

In numele tinerimei române din Vășcău și provincia, care a datŭ la Vășcău în 11/23 Aug. a. c. o representațiune teatrală și petrecere de jocŭ, ér în Vața de josŭ unŭ concertŭ în favórea seminarului gr. or. din Arad, aducemŭ cordiala nóstră mulțămită publică D-lorŭ Paulŭ Fassie jude r. c. și Paulŭ Poppŭ s. jude r. c. ca patronĭ ai întreprinderilorŭ nóstre, precum și D-lui Alexandru Popovicĭ pentru bunavoință arătată față de noi, asemenea mulțămesce tinerimea tuturora, carĭ au binevoitŭ a ne onora cu presența lorŭ contribuindŭ și materialminte.

Lista suprasolvirilorŭ e următórea: D. Paulŭ Fassie jude r. c. 3 fl. 80 cr., Paulŭ Poppŭ s. jude r. c. 3 fl. 80 cr. (Vășcău), Ioanŭ Bădilă jude reg. c. Sibiiu 2 fl., Dómna N. Magdu advocătésă 2 fl., D. Ioanŭ Inco notarŭ Vața de josŭ 2 fl., Petru Bogdanŭ învĕț. (Crișcior) 1 fl. 20 cr., Nicolau Gavra notarŭ Băița 1 fl. 20 cr., Franciscŭ Szöllösi s. pretore 1 fl. 60 cr., N. Joldea învĕț. Halmagiu 1., Iosifŭ Miclossi neguț. 1 fl., Desideriu Iancsó adv. urb. L. Weisz arend., Georgiu Gerlanŭ cand de notarŭ Vășcău câte 60 cr.***) Vășcău la 3 Sept. st. n. 1885.

In numele comitetului arangiatorŭ:

Alexandru Mihuța.
cassarŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

CATTARO 30 Septemvre — Miridiții s'au rĕsculatŭ, luară ca pradă 200 de cai, provisiunile și munițiunea ce erau destinate pentru trupele turcescĭ dela granița Gusiniei.

ATENA 30 Septemvre — Espedițiunile de trupe la fruntarii se continuă. Se țină mereu mulțime de adunărĭ populare, carĭ tóte se pronunță pentru politica de acțiune.

CARLOVIȚŬ, 30 Septemvre — In afacerea proiectului de adresă pare că conflictulŭ între membri congresului va fi neevitabilŭ și iminentŭ. La casŭ când radicalii arŭ provocá în ședința plenară de aḑi o desbatere asupra gravaminelorŭ ce le conține proiectulŭ de adresă, e temere că va fi necesitate(!) d'a se disolva congresulŭ.

*) Nicĭ nu merită, fiindŭ unŭ *Revolver-journal.* Și apoi redactorii ei s'arŭ îmbolnăvi îndată ce s'ar strecura unŭ adevĕrŭ séu vr'o politeță în »patrioticele'i« colóne. E unŭ felŭ de foiță, la care se scrie cu calapodulŭ, nu cu condeiulŭ. — Red.

** Intârḑiată din causa lipsei de spațiu. Red.

***) Rugămŭ pe toțĭ acei On. D. carĭ póte din greșélă ar fi rĕmasŭ afară din lista suprasolvirilorŭ sĕ fimŭ scusațĭ.

DIVERSE.

Statistica căilorŭ ferate române. — O statistică publicată de direcțiunea generală a căilorŭ ferate române dă detalii interesante asupra resultatului exploatațiunei acestorŭ căi la finele anului 1884. Étă câteva din aceste detalii: Intinderea totală a căilorŭ ferate române era, la finele anului precedentŭ, de 1603 chilom. din care 224 chil. formau rețeaua Lemberg-Cernăuțĭ-Iașĭ și 1379 chil. erau esploatate de statŭ prin direcția generală. Venitulŭ acestorŭ din urmă linii a fostŭ de lei 22,169,922, din care pentru: Călĕtorĭ lei 8,225,460. Bagage lei 290,508. Trăsurĭ și cai lei 17,451. Mărfurĭ cu mare iuțélă 496,373. Magasinagiu și camionagiu lei 15,021. Mărfurĭ de mică iuțélă lei 11,452,201. Trăsurĭ și animale idem lei 188,573. Magasinagiu și camionagiu idem lei 390,801. Veniturĭ diverse lei 1,093,535. Cheltuielile au fostŭ de lei 14,221,312. Au avutŭ prin urmare unŭ escedentŭ de lei 7,948,615. Venitulŭ brutŭ de lei 22,169,922 repartisatŭ la numĕrulŭ mediu de chilograme esploatate dă de fiecare chilom. 16,410 lei, contra 10,526 lei cheltuielĭ de chilom. Prin urmare venitulŭ netŭ pentru unŭ chilometru de cale ferată se ridică la suma de 5,8?3 lei. Cea mai mare parte din veniturĭ provine din transportulŭ călĕtorilorŭ, care a fostŭ în numĕrŭ de 1,354,286 (80,662 cl. I, 333,551 cl. II, și 940,073 cl. III,) și alŭ mărfurilorŭ care au avutŭ o greutate de 1,193,514 tone. Linia ferată Lemberg-Cernăuțĭ-Iașĭ a produsŭ în anulŭ 1883 lei 3,512,554 ér cheltuielile au fostŭ de 2,929,187. Escedentŭ 583,367 lei séu 2,504 lei net de chilometru.

*
* *

O nouĕ întrebuințare a Telefonulu. — Telefonulŭ va fi întrebuințatŭ de aci înainte spre a indica și apropierea furtunilorŭ. Puindu-se duoi drugĭ de ferŭ la distanță de 7, 8 metri unulŭ de altulŭ, și punêndu-le în comunicațiă de o parte prin unŭ firŭ de aramă acoperite cu cauciucŭ și de cealaltă parte cu unŭ telefonŭ, se póte presimți, celŭ puținŭ cu 12 óre înainte, o furtună printr'unŭ sgomotŭ surdŭ, care se aude în instrumentulŭ receptorŭ. Cu câtŭ furtuna se apropiă, se aude unŭ sgomotŭ asemenea unorŭ pietri carĭ isbescŭ într'o feréstră. Fiecare fulgerŭ și prin urmare fiecare lovitură de trăsnetŭ care-lŭ însoțesce, producŭ o isbitură asemenea unei pietre aruncate contra diafragmei instrumentului. Tóte schimbările atmosferice se distingŭ prin sgomote mai multŭ séu mai puținŭ întórse, pe carĭ orĭ ce ureche obicĭnuită cu telefonulŭ póte sĕ le audă. Acéstă nouă descoperire va aduce servicii fórte marĭ birourilorŭ meteorologice.

*
* *

Una pentru alta. — »Figaro« povestesce următórea istorióră hazliă în privința d-lui Haas, care a apĕratŭ ḑilele trecute cu atâta elocință pe Jeanne Lorette (amanta și ucigașa ambasadorului japonezŭ Sakurada) înaintea curții din Haga. Eminentulŭ advocatŭ posedă unŭ câne mare fórte mâncăciosŭ și avea de vecinŭ unŭ cârnățarŭ. Cele atêrnate în cârnățăriă erau pentru bietulŭ animalŭ unŭ supliciu permanentŭ. Intr'o ḑi, ne mai putêndu-se stăpânĭ, cânele atacă cu îndrăsnélă o mare farfuriă plină cu cârnațĭ, care era la ușa prăvăliei. Cârnățarulŭ, care vĕḑuse acésta, se duse la advocatŭ și îi cerù o consultare:

— Așŭ voi sĕ sciu, îi ḑise elŭ, cine trebue sĕ-mĭ plătéscă cârnații pe carĭ mi-i răpesce din prăvăliă unŭ câne?

— Fără îndoială, stăpânulŭ cânelui, rĕspunse advocatulŭ.

— Atuncĭ, bine voesce, domnule, a-mĭ achita acéstă socotélă.

D. Haas înțelese și plătì cei duoi lei cerațĭ. După o oră însĕ elŭ trimise cârnățarului o notă, prin care îi cerea cincĭ lei pentru consultațiă într'o afacere privitóre la cânele sĕu.

Cursulu pieței Brașovŭ
din 29 Septemvre st. n 1885.

Banenote românescĭ	Cump.	8.78	Vênd.	8.82
Argint românesc	»	8.70	»	8.75
Napoleon-d'orĭ	»	9.92	»	9.95
Lire turcescĭ	»	11.17	»	11.25
Imperialĭ	»	10.15	»	10.20
Galbenĭ	»	5.86	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.—	»	123.—
Discontulŭ . . .	»	7—10 % pe anŭ.		

nicĭ nu mai putea umbla, frații lui purtau trebile împĕrăției. Bucuriă mare era și-lŭ întreba care de care că cu nevastă vine? cu crăiasa ḑinelorŭ orĭ cu alta? Elŭ rĕspundea că pe poimâne va fi aci cu mare pompă: sĕ se gate numai de nuntă. Apoi merse cu frații și cu domnii cei marĭ la preâmblare. Când au ajunsŭ la fântâna din mijloculŭ pieții, vĕḑură o femeiă sdrențósă stândŭ de pétră cu unŭ copilŭ lângă ea: »Haidețĭ, ḑice feciorulŭ celŭ mai micŭ, sĕ ne stérgă sĕraca aceea papucii de prafŭ sĕ capete și ea ceva«. Și merseră toțĭ. Ea le șterse papucii și fie-care îi dete câte unŭ talerŭ, duoi. Dar ea nu-șĭ cunoscù bărbatulŭ, cum era acum îmbrăcatŭ crăiesce. Și căpĕtà ea o mulțime de banĭ. De abia aștepta, sĕ vină séra sĕ spună bărbatu-sĕu câtŭ a căpĕtatŭ. Séra, bărbatu-sĕu desbrăcà hainele cele scumpe și îmbrăcà éră cele sdrențóse și merse la ea, ducêndŭ și elŭ doi talerĭ, ce ḑicea că i-a căpĕtatŭ în acea ḑi. Bucuria fu mare. Ea-i spuse ce domnĭ marĭ au venitŭ la ea și câțĭ banĭ a căpĕtatŭ, „De voiu căpĕta numai în douĕ trei ḑile câte atâța banĭ, ḑicea ea, o sĕ ne facemŭ gazde.« Cinară și se culcară.

A doua ḑi diminéța îi cumpĕră elŭ unŭ carŭ de óle, ḑicêndŭ: »Aḑĭ e têrgŭ mare aci, tu vei vinde óle și eu ér voiu merge la lucru sĕ mai capĕtŭ și eu ceva.« Apoi elŭ merse la maică-sa, se îmbrăcà crăiesce, și colo către améḑĭ ese la preumblare cu unŭ regimentŭ de călărĭ, elŭ chiar în fruntea regimentului și călării după elŭ, spuindu-le că totŭ după elŭ sĕ mérdă, orĭ pe unde-ı va duce. Ajungêndŭ în têrgŭ, elŭ merge dreptŭ preste ólele femeei celei sdrențóse, și regimentulŭ după elŭ, de nicĭ unŭ hârbŭ nu a rĕmasŭ întregŭ. Biata femeiă începe a se boci și plânge pănă séra când îi vine bărbatulŭ. — »Ei, dar ce ai de plângĭ?« îi ḑise elŭ. — »Dar cum n'oiu plânge, că a venitŭ unŭ tâlharŭ de generalŭ cu unŭ regimentŭ de călărĭ și tóte ólele mi le-a spartŭ, a tracutŭ cu caii preste ele și ce câștigasemŭ erĭ, totŭ îmĭ prăpădì aḑĭ, prăpădi-l'ar D-ḑeu din lume!« — „Nu te supĕra, că étă eu aducŭ éră 2 talerĭ și pe mâne te-i tocmi bucătărésă aci la o curte, unde tăiai eu lemne aḑĭ și erĭ, mâne vei trăi bine și vomŭ fi într'o curte.«

Și au mersŭ diminéța împreună, elŭ a băgat'o în bucătăriă, apoi s'a perdutŭ de ea prin cele căsĭ multe. Colo către améḑĭ o chiămà împĕrĕtésa într'o casă, o îmbrăcà ca pe o ḑînă, eșì bărbatu-sĕu din altă casă și atuncĭ se cunoscură și merseră în palatŭ, unde erau domnii și boerii țĕrii adunațĭ uitându-se la icóna ce stătuse în chilia despre méḑa-ḑi, cu fața către părete Când o zăriră, mai înlemniră de minunea ce le sta înainte; era cu multŭ mai frumósă de cum o arăta icóna, ér de brațŭ cu bărbatulŭ și cu copilulŭ de mână-i ședea așa de bine, cum nicĭ spune nu se póte. Acum sĕ fi vĕḑutŭ bucuriă și desfătare! Preoții îi cununară, ospĕțulŭ se începù, musicele cântau și toțĭ erau fericițĭ. Impĕratulŭ celŭ bĕtrânŭ chiar murì de bucuriă, ér cu limbă de mórte lăsà ca fiulŭ acesta, celŭ mai micŭ, sĕ rĕmână împĕratŭ în loculŭ lui, care lucru s'a și întêmplatŭ și — de n'a muritŭ, și astăḑĭ împĕrățesce.

Ér eu mĕ suii pe o șea și o spusei așa, șeaua a fostŭ cam rujinósă și povestea mincinósă!

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 29 Septemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.15
Rentă de hârtiă 5%	90.90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.20
Bonurĭ rurale ungare	102.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	101 50
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	120.40
Renta de hărtiă austriacă	82 25
Renta de arg. austr.	82.60
Renta de aurŭ austr.	109 45
Losurile din 1860	139 25
Acţiunile băncei austro-ungare	863 —
Act. băncei de creditŭ ung.	283.50
Act. băncei de creditŭ austr.	282.75
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.75
Londra 10 Livres sterlinge	125.50

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 17 Septemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd
Renta română (5%)	90	91
Renta rom. amort. (5%)	93	94
» convert. (6%)	88½	89½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	31	32
Credit fonc. rural (7%)	101½	102½
» „ „ (5%)	86½	87½
» » urban (7%)	99	100
» » » (6%)	92	93
» » » (5%)	83½	84½
Banca naţională a României	1234	1240
Ac. de asig. Dacia-Rom.	277	280
« » » Naţională	224	226
Aurŭ	11.25	11.75
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căilor ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5.00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
Predealŭ (	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
Braşovŭ (	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
Sighişóra (	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clusiu (	5.56	5.58	12.59	—
Clusiu (	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	2.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
Oradia-mare (	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
Viena (	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.41	7.22	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0.	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Clusiu (	—	10.0	5.05	6.43	—
Clusiu (	12 05	10.18	—	7.08	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
Cucerdea (	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.09
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
Braşovŭ (	—	5 3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
Predealŭ (	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.44

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
Szolnok (	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
Szolnok (	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7 43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9 05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10 43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2 53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 31	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1 19	3.49
Pui	8 46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.14	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9 33	5 28
Baniţa	7 27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.4
Pui	8.50	11.37	7.35
Haţegŭ	9.31	12 17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.